

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolvasó szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Éves ár	24 Ft
Féléves	12 Ft
Negyedéves	8 Ft
Egy hónap	3 Ft
Egyes szám ára 4 kr.	

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az óraszeres hirdetőirodáknak.

Helyesírás

vessző- és ékezetes írásmóddal.

Nagybecskerek, 1898

XXVII. évfolyam, 13. szám.

Kedd, január 18.

Tiltakozás.

Nagybecskerek, jan. 18.

(—é—) Annyira megszoktuk már azt, hogy egy két nemzetiségi agitátor időközönként hirt adjon magáról, hogy tulajdonképpen teljesen közömbösen, hogy a legújabb nemzetiségi tiltakozás, amelynek tervezetét egy-két román, szerb és tót „vezérférfi” a napokban beszélte meg Budapesten, magyar nyelven.

A külföld, amelynek számára ezek az urak ezt a legújabb vádiratot készítették, bizonyára jelentőséges meggyőződést fog nyerni a magyarországi nemzetiségek elnyomott állapota felől, már abból az egy körülményből, hogy ez a legújabb manifestum magában az ország fővárosában szabadon elkészülhetett.

Az irat szerkesztésének közvetlen okául szolgáló körülmény különben épp oly nevetséges és tarthatatlan, mint általában az összes állítások. A községek neveiről szóló törvény csupán az iránt intézkedik, hogy ezentúl a hivatalos használatban kizárólagosan egy elnevezés alkalmaztassék, amire égető szükség van, mert a különböző elnevezések rendszertelen használata nagy zavarokra ad alkalmat. Ez a javaslat tehát egyáltalában nem akadályozza meg azt, hogy Munru és elvtársai szabadon használhassák a nem hivatalos neveket. Annyi rendelkezési jogot pedig minimo calculo koncedálniok kell a magyar törvényhozás számára, hogy az ország területén levő helységek hivatalos neveit megállapíthassa.

Hogy ezzel az elvitázhatatlan joggal szemben azok az urak jónak látják a korona elé ezt a kérelmet terjeszteni, hogy a törvény szentesítését tagadja meg, ez annál hallatlanabb képtelenség, mert hisz a parlamentáris rendszer szerint a kormány a korona előzetes jóváhagyása után terjeszti a képviselőház elé javaslatát. A tiltakozó urak tehát, kik abszurdumot akarnak legújabb manifestumukkal és pedig először, hogy a korona tegyen megszorítást a törvényhozás souverain jogán,

s másodsor: hogy a korona hazudtolja meg önmagát.

Nem szorul bővebb magyarázatra, hogy a manifestum önmagában hordja kudarcának indokát és magyarázatát. Egyéb részeiben pedig nem tartalmaz egyebet, mint koholmányokat és túlzásokat arról, hogy az államhatalmat bitorló magyarság a nemzetiségeket elnyomja, kulturális fejlődésüket megakadályozza és a nemzetiségek egyenjogúságáról szóló 1868-iki törvényt állandóan megsérti.

Nem lehet célunk, hogy ezeknek az unos-untig hallott állításoknak cáfolatába bocsátkozzunk, mert hisz a szerző urakat — uti figurae docent — ugysis lehetetlen túlzásokról és tévedéseikről meggyőzni; az ország közvéleménye pedig, valamint a külföld higgadt és tájékozott körei is igen jól tudják, mi igaz a magyarországi nemzetiségek elnyomtatása miatt hangoztatott panaszokból.

Minket tehát objektív szempontból teljesen közönyösen hagy a legújabb tiltakozás, legfeljebb subjektív szempontból valóságos kárörömmel vehetünk tudomást róla, mert egyszerűen olyan eszeveszettség, amikor a támadók fejükkel rohannak neki a magyar állam köfalának, amely mindenestre keményebb ellenállású, mint az ő fejük!

A megyei gazdasági egyesület közgyűlése.

Nagybecskerek, január 18.

A megyei gazdasági egyesület zombori Rónay Ernő elnöke alatt az évi január hó 16-án d. e. 10 órakor megtartotta rendes félévi közgyűlését Nagy-Kikindán.

Jelen voltak: zombori Rónay Ernő, az egyesület alelnöke, báró Baich Iván, Marteus Cäsar, a mezőhegyesi cukorgyár igazgatója, Jankó Agoston, Vincshidy Izsa, Draxler Ferenc, Damaszkín Arzén, Wachtl Leó, dr. Vincshidy Ernő, dr. Bogdán Zsivkó, Karásonyi Andor, Tauffer Béla, Makra Imre, Bezuk Lajos, Banner Gyula, cukorgyári tisztviselő, Kikindai Béla, Marton

Andor, Petrás György, Stoffl János, Grubits Ti-vadar, Augusztin Miklós, Pavlicsek József, Kasz-tori János, Hajnal József, Draxler Lipót, Kandell Zsigmond, Bartholomiedesz János, Szilla Károly, Bogdán Markó, Budisin Lása, Grób Béla, stb.

Rónay Ernő egyesületi alelnök, tudatja a közgyűléssel, hogy gróf Csekonics Endre egyesületi elnök akadályoztatván a megjelenésben, őt kérte fel a közgyűlésen való elnöklésre, s midőn a megjelenteket üdvözli, az ülést megnyitottnak nyilvánítja.

A közgyűlés miután tudomásul vette az elnökség által előterjesztett elnöki és pénztári jelentéseket a megüresedett igazgató választmányi helyeket töltötte be, bevásárlván oda a következő egyesületi tagokat: Dr. Mihálovits Ödönt dr. Magyar Károlyt, Bauer Henriket, dr. Bogdán Zsivkót, Makra Imrét és Kajtár Jenőt.

A tagok sorába a következő új tagokat, vette fel a közgyűlés: Michutz Agostont, dr. Gyertyánffy Lászlót, Makra Imrét, dr. Mihálovits Ödönt, Szalay Józsefet, Schmied Ödön, szajáni földbirtokost, Bartholomiedesz Jánost, Trinkl Alajost, dr. Kis Jánost, Mihályi Józsefet, a billédi polgári kört és Martens Cäsar cukorgyári igazgatót.

Elfogadta a közgyűlés az elnökség előterjesztését az 1898. évi szegedi országos kiállításra leendő részvételre vonatkozólag, továbbá felhatalmazást adott az elnökségnek, hogy a párisi kiállításra leendő részvétel dolgában a magyar osztály igazgatóságával lépjen érintkezésbe.

Elfogadtatott az elnökség által előterjesztett 1898. évi költségelőirányzat is.

Az utolsó közgyűlés óta érkezett miniszteri leiratoknak és felterjesztéseknek részletes ismeretétől az idő előrehaladottsága folytán eltekintett az egyesület, miután azoknak kivonatos ismertetése az „Értesítőben” esetről esetre ugysis közzé volt téve.

A közgyűlés végén három indítvány adatott be. Az egyiket Makra Imre aracsai plébános terjesztette elő a napszámber megállapítására vonatkozólag. Javaslatát a következőkben lehet összefoglalni: az áldatlan munkásviszonyoknál fogva célszerűnek tartja, hogy a napszámbernek minden járásban a járási mezőgazd. bizottságok által állapíttassanak meg, hogy e révén egy a munka-

A „TORONTÁL” tárczája.

Homo sapiens Schenkü.

A „Torontál” eredeti tárcája.

Futó tűzként járta a világ összes lapjait Schenk szenzációs felfedezésének a híre. A „kormányozható gólya” regénye, mely eleinte csak az újabb hírek rovatában, szerény interviewalakjában húzódtott meg, harmadnapra már hangosszavú hasábookban kérkedett, majd a vonal alatti tért is elhódította, hol magas röptű sociológusok és merész fantáziájú causeurök fejtegették annak világraszóló jelentőségét.

Most pedig, hogy világhódító utjáról visszatér, ama tragikus sors várakozik reá, hogy egy szerű kacává változzék át és szellemi szerzőjének sok kellemetlen órát okozzon.

Szegény Schenk tanár egy gyenge pillanatot arra használta fel az élelmes riporter, hogy mélyen őrzött titkát belőle kicsikarja és a szenzációkra éhes újságolvasónak riktó színekben elátalálja.

Mert a századvégi közönség a mindennapi kenyéren kívül már az ő mindennapi szenzációját is megköveteli . . .

S bár a professzor csak fenntartással, csak a főbb vonásokat jelezve, közli buvárlatait, mind-

hiába! az egyszer elhangzott szót visszavonni többé nem lehet, a tragikus vétség megtörtént, a hősnek buknia kell . . .

Hasztalan minden védekezése, hogy vizsgálódásainak eredményét nem hozta a nyilvánosság elé s hogy az ezekről szóló tudományos fejtegetéseket csak a nyári vakáció után fogja a szaklapokban közzétenni . . .

A végzetes szó elhangzott ajkairól: „műveletlenül befolyás gyakorolható az embriónemi fejlődésének jellegére; akaratától függ, hogy az elmosódott határvonalu, alakatlan tömegből férfi, vagy nőgyén fejlődjék”, . . . s megindult a vélemények és támadások árja vég nélkül . . .

Még friss emlékezetünkben van, hogy ezelőtt néhány évvel mily hatalmas hullámokat vert fel Koch, berlini tanár tuberculinjának, mondjuk ki — időelőtti megjelenése . . .

A lapok vezércikkében méltatták a világraszóló felfedezést, egyetemi tanárok hallgatóiknak eljénrivalgása közepette átszellemült arccal és megható páthosszal hódoltak a tudomány láng-lelkü uttörőjének, vállalkozó szellemü lyrai köl-tők hymnusokban és sonettekben zengték az emberiség e modern megváltójának dicséretét és tudományt vagy reklámtól szomjuzó fiatal doktorok állami ösztöndíjjakkal vagy azok nélkül zarándokoltak Berlinbe, a világosság forrásából merítendő. Odautazásokat, valamint vissza-

jövetelöket a lapok személyi hírei nem mulasztották el pontosan közölni.

Egyik életpontban kép jelent meg, mely Kochot ábrázolja laboratóriumában, a mint a kaszáva fölfegyverezett Halállal kedélyes beszélgetésbe merül; utóbbi kérleli a tudóst, ne tegye őt világ csufjává, ne engedje szegényszemre kerülni, mert vajjon mi lesz szegény fejből, ha az emberek őt, az eddig félelmet csak amugy félvállról nézve fumigálják? . . . A tudós ugyan kérlelhetlen maradt, legalább azt mutatja tiltakozó gesztusa, de a Halálnak hálistennek, nincs oka panaszkodni, az ő üzlete dacára a tuberculinak, sőt még a bekövetkezett inséges eszter-dőnek is, a körülményekhez képest elég jól folyik.

Koch pedig visszavonult valahová a Ganges partjaira tanulmányozni, — a cholera bacillust. E praecedens maga is elég intő például szolgálhatott volna a bécsi embriológusnak, de mint minden embernek, úgy a tanárnak is vannak gyenge pillanatai.

Hogy most a vádak egész özöne zudul ellene, melyek közül a reklám-hajhászat, a föltűnési viszketeg a leggyöngébbek közül való, magára vessen; bezzeg, ha nagybecskerekai orvos lenne ő kelme, mostani szigorú alapszabályaink mellett, összeszedhetné sátorfáját . . .

Dr. Klein Dániel.

adók, mint a munkások kellő módon tájékozva lehessenek.

Az indítványt a közgyűlés a munkás ügyekkel foglalkozó 5-ös bizottságnak adta át, s felkérte, hogy a mennyiben lehetséges, a javaslatot a megvalósítás ösvényére terelje.

A másik indítványt Marteus Cäsar cukorgyári igazgató terjesztette elő a cukorrépa termelés felkarolása érdekében, kifejtve a cukorrépa termelés előnyeit és hogy a cukorrépa q-ját a mezőhegyesi cukorgyár a termelő vasuti állomásánál 70-74 kr-ért befogja váltani. A javaslatra határozatként kimondatott, hogy az egyesület a cukorrépa termelés érdekében nagyobb szabású akciót fog indítani, melynek keresztülvitelére az elnökség kérésztett fel.

A harmadik indítványt Vincshidy Ernő m. t. b. főjegyző, egyesületi tag terjesztette elő a vármegyében nagy mérvben pusztító takonykór ügyében. Indítványa abban kulminált, hogy a takonykór kiirtása csak abban az egy esetben lesz lehetséges, ha a kipusztított állatokért kártalanítás fog adatni. Javasolja ennél fogva, hogy küldjön ki az egyesület a vármegye alispánjának az elnöke alatt egy bizottságot, mely bizottságnak hivatását képezne egy lóbiatósítási szabályrendeletnek a kireálása, hogy ily módon a kártalanításra szükségelendő összeg az illetékes köröknek a rendelkezésére állhasson.

A közgyűlés figyelembe véve azon körülményt, hogy a takonykórnak a pusztítása máris szomorú nyomokat hagyott maga után, továbbá figyelembe véve, hogy egy esetleges lókiiviteli tilalomnak az elrendelése mily végzetes csapást mérhetne a vármegye lótenyésztésére, szükségesnek találta Vincshidy indítványának a felkarolását, miért is azt határozta, hogy az indítvány felkarolására a lótenyésztési bizottság elnökét kéri fel, ki a takonykór kipusztítása érdekében máris tett lépéseket a vármegye alispánjánál, s egyben akcióra szólította fel a lótenyésztési bizottság tagjait is.

Az előterjesztett mindhárom indítvány élénk eszmecserét idézett elő, melyben résztvettek az indítványozókön kívül dr. Bogdán Zeivkó, Wachtl Leo, Vincshidy Izsó, Karátsanyi Andor és Bezuk Lajos.

Ezután a közgyűlés megválasztotta a szegedi kiállítás intéző bizottságába Damaszkín Arzént, Báró Liptay Frigyeszt, Karátsanyi Andort, Urbán Pétert és Poroszkay Bélát, a számvizsgáló bizottságba: Vincshidy Izsó elnöke alatt Telcsky Kristóft és dr. Bogdán Zeivkót, s ezzel a tárgysorozat kimerítettén, elnök az ülést bezárta, nyilatkozta ki.

HIREK.

Január 20. A t. becei takarékpénztár közgyűlése
Január 23. Az önk. tűzoltótestület közgyűlése.
Január 23. A t. becei-aracsai hitelszövetk. alakuló gyűlése.

Január 23. A t. becei néptakarék. közgyűlése.
Január 23. A becskeréki takarékpénztár és előleg-egylet közgyűlése.

Jan. 24. A t. h. é. vasutak részv. társ. rendk. közgy.
Január 24. Közigazgatási bizottság.
Jan. 25. A t. kanizsai közp. takarékpénztár közgyűlése.

Január 27. Rendkívüli városi közgyűlés.
Január 30. A jarkováci népbank közgyűlése.
Január 30. A zichyfalvai tak. és hitelegylet közgy.

Február 2. A nagybecskereki népbank közgyűlése.
Február 2. A perlaszi új tak. szövetkezet közgy.
Február 3. A Torontál. tak. és hitelbank közgy.

Február 6. Az antalfalvai járási takp. közgyűlése.
Február 6. A módosi takarékpénztár közgyűlése.
Febr. 6. Az iskolagyermekbarát közgyűlése.

Febr. 12. T. h. é. v. hivatalnokai táncestélye.
Február 22. Kerékpárosok bálja.

A villamos világitással ellátott gőzfűdő reggeli 6 órástól nyitva van: nők részére kedden és pénteken délután 5 óráig; ugyanezen napokon urak részére este 6-8 óráig.

— Szerb ünnep. Görög-keleti polgártársaink ma ünnepelték Viskereszt napját. Az idő nem kedvezett nekik ugyan annyira, hogy elkészülhetett volna a szokásos jégkereszt, a körmenet mindannak dacára oda vonult a nagyhídhöz, hol Párisics Ljubomir esperes celebrált fényes segédlettel. A díszszázadot Vénovics kapitány vezette.

— Társulati gyűlés. A felső tor. árm. társulat választmányára Rónay Jenő, főispán elnöke alatt tegnap ülést tartott, melynek lefolyásáról a következőkben referálunk. Suciú

János, választmányi tag elhalálozásáról szóló jelentést a választmány sajnálattal vette tudomásul és egyúttal elhatározta, hogy a megfűlt választmányi tagsági helyet a legközelebbi közgyűlésen betölteti. A fegyelmi bizottságot a következőképpen alakították meg: rendes tagok lettek Dr. Bogdán Zeivkó, Dr. Grubits Tivadar, Rónay László és Fischer Géza; póttagok lettek Oláh Dezső és Orosz Mátys. Az 1863/4-évi, ugynevezett Tisza Maros köcsön ügyében a további teendőkre nézve Rónay Jenő elnök elnöklése alatt egy jogász bizottság küldetett ki Lederer Lőrinc követelésére vonatkozó curioi határozatot, a mely a társulatot 12 ezer forintban elmarasztalta, a választmányi tudomásul vette. Tudomásul vette a választmány továbbá, hogy a társulatpénztára behatóan megvizsgáltatott és példás rendben találtatott. Megengedte a választmány a szegedi m. kir. főgyammérnöki hivatalnak, hogy a franyvai 95 sz. átvágás száraz bővítési munkálatánál szükséges földhordó utakat díjtalanul használja. Végül özv. Dettári Jánosénak, egy elhunyt gátör özvegyének, havi 7 frt 40 kr. kegydíjat szavazott meg a választmány.

— Adományok az inségesek részére. A központi segélyező bizottság címe alatt a torontál-megyei inségesek részére újabban a következő adományok érkeztek:

Zsombolyai hengergőzmalom 5 zsák liszt.
Zsombolyai takarékpénztár 5 zsák liszt.

Reitter Ignác gyűjtőívén: Reitter Ignác 5 frt, olv. shatlatlan, Grimmer Ignác, olvashatlatlan, Radivojevit Nitya, Safrany István, N. N., Müller, Rankovits István, N. N., Sebestyén Pál 50-50 kr. N. N. 20 fr, összesen 10 frt 20 kr.

Babics József 50 frt, Ruppenthal Adám 2 frt, Csávossy Béla 25 frt, Zablar József lelkes 3 frt, Keilner Miksa mérnök 1 frt 50 kr, Gróf Vilmos 2 frt, Galandauer Sándor 1 frt, Stigel schmidt Paula 10 frt, Stref Miklós 1 frt.

Dr. Kis János gyűjtőívén: Dr. Kis János 10 frt, Sa Ferenc 2 frt, Zeiller Béla 1 forint, összesen 13 frt.

Fein Fülöp gyűjtőívén: Fein Fülöp 5 frt, Mayer János, Zänkeri János, Kadeleburger L., olvashatlatlan, Grünbaum Vilmos 1-1 frt, Badgyik János, Eidaška, Strasser Jakab, Schmitzler, olvashatlatlan, olvashatlatlan, Zimmerer 50-50 kr, összesen 13 frt 50 kr.

Ferch Rezső közs. jegyző 15 frt.
Módosról küldött gyűjtőívén: Demkó Ferenc 5 liter borsó, 10 liter bab, 20 kilogramm rozs, 1 zsák burgonya, Dungserszki Lázár módosi béruradalom 20 frt, 10 mm. tengeri, 500 kg. liszt, 50 kg. bab, egy öl fa. Szarcsai béruradalom 20 frt, 10 mm. tengeri, 500 kg. liszt, egy öl fa. Módosi takarékpénztár és hitelegylet 20 frt, dr. Gyertyánffy Jenő 10 frt, Staats, Deutsch testvérek, Longovits Iván 5-5 frt, Horváth, Kozzo Endre, dr. Tanczig Izidor 2-2 frt, Gróf Ferenc, olvashatlatlan, dr. Ernst, Landgraf, Jozovite Gyula, Nagy Béla, dr. Frankl Miklós, Biró Jakab, Axmanné 1-1 frt, összesen 100 frt.

Marschang Miklós közs. jegyző gyűjtőívén: Junker Antal 5 frt, Marschang Miklós, Michlbach Ferenc 3-3 frt, Knáb Mihály 2 forint, összesen 13 frt.

Dimitrievics Pál török-kanizsai jegyző gyűjtőívén: Kuszi János 2 frt, Wolf Ignác 1 frt, Milovanovics Dusan, Klein H. Faragó Gyula, N. N. 50-50 kr, összesen 5 frt.

Malina Gyula főmérnök gyűjtőívén Szeged. Malina Gyula, Löwy H. és társa 5-5 frt, Majszky Sándor, Ottovay Károly, Nedelykovits Milán 2-2 frt, Rieger Lajos, olvashatlatlan 1-1 frt, összesen 18 frt.

Ócsa és kir. Ferenc József főherceg 200 köbmeter előrendű hatványárfa.

Löwy Ignác gyűjtőívén: Löwy Ignác, dr. Schlesioger M. 5-5 frt, Hirtenstein M., Eisler Lipót 2-2 frt, Löwy Ignác ifj., Kovács Gedeon, Eckstein Vilmos, Doixner Lipót, N. N., N. N. 1-1 frt, összesen 20 frt.

Poroszkay Béla 10 frt.
Dr. Brájler Lajos gyűjtőívén: Pleitz Fer. Pál 40 frt, Wattay Miklós 20 lupa kulturica csutka, Eisenstädter S. és társa 200 téli kendő.

Kaincz Ferenc emezsathazi plébános gyűjtőívén 3 frt 90 kr.

Uitz billédi plébános gyűjtőívén 6 frt.
Szentó Ede jegyző gyűjtőívén: Szentó Ede nagygyáji jegyző 1 frt, Banotád János 50 kr, Engel Albert, Endresz Jakab 1-1 frt, Scher Mátys, Cs. 50-50 kr, összesen 4 frt 50 kr.

Dr. Becker János billédi orvos gyűjtőívén: dr. Becker János 5 frt, Szlavik Péter, Mayer Jakab, Schneider János 50-50 kr, Becker János 1 frt, Kovács György, Glasz János 50-50 kr, Höckl Mihály, Gasz János 10-10 kr, Tuór sz 50 kr, Maurer 10 kr, Lambert Thöresz 05 kr, Thobiasz Ödön 30 kr, Kaufmann Simon 20 kr, Pfeifer 50 kr, Gilde Dietrich, Krogloth János 10-10 kr, Mayer József 1 frt, összesen 11 frt 50 kr.

Réczey Gyula gyűjtőívén: Réczey Gyula 5 frt, Horátsék Henrik 1 frt, Weiner Henrik, Bánfalvy Ede, Enyedy Béla, Sandner József

Albrecht Katicza, Tóth Jolán 50-50 kr, Schöllnászt Ödön 1 frt, Nagy Mihály 60 kr, Kék Pista, 1 frt, Krucsay Rudolf 50 kr, B. 1 frt, Kiss, Lujza 50 kr, Hajda Géza 2 frt, Láber Sándor, Agoston Péter, Wágner János 50-50 kr, összesen 17 frt 10 kr.

Martin József zichyfalvai jegyző gyűjtőívén: Martin József 2 frt, Jasper Mihály 5 frt, dr. Marczekovits Ödön 2 frt, Fischer Jakab állatorvos 2 frt, összesen 11 frt.

Lokátsék Fülöp perlaszi plébános gyűjtőívén: Perlaszi róm. kath. hitközség 5 frt, Lokátsék Fülöp perlaszi plébános 2 forint, összesen 7 frt.

Id. Steinbach Antal gyűjtőívén: Id. Steinbach Antal 5 frt, Koyaskó Lajos, Urhegyi János, Bősz Ede, Szenes Adolf, Szalaváry Ede, Cseh Elek, Flaquet Alajos 1-1 frt, Szilágy Gyula, Szabó Bertalan 50-50 kr, összesen 13 frt.

Zsiron Mihály 2 frt, ifj. Kohn Armid budapesti cég 200 frt „Jó-Szív“ egyesület 5000 forint.

Összesen 313 frt 20 kr.
Ehhez hozzáadva az eddigi adományokat 5642 frt 74 kr.

Együtt 5955 frt 94 kr.
N. Becskerek, 1898. évi január hó 18.

A központi segélyező bizottság.

Róbert pármái herceg, a jótékonyágáról ismert főúr a zsombolyai főszolgabíró útján 100 frtot küldött Borcsa és Bárányos községek inséges lakóinak segélyezésére.

— Kézfogó. dr. Gross Dezső pancsovai ügyvéd eljegyezte dr. Messer Artur ügyvéd leányát Vilmát. — Querfeld Vilmos városi számtiszt eljegyezte Häuszler János zenetanítónak, az ev. ref. egyházközség gondnokának leányát, Augusta kisasszonyt Pancsován.

— A nagybecskerek—budapesti telefon. Vegyük tudomásul t. olvasóink, hogy ilyen is van. Igaz, hogy nem a valóságban, de egy ugynevezett alkalmi tudósító agyában, no de ez is valami. Mi ugyan még arról sem tudunk, hogy valamiféle tárgyalások volnának folyamatban, melyek egy Budapest—becskereki telefon létesítéshez vezetnek, s egy előkelő budapesti napilapban mégis azt olvassuk, hogy a telefon-hálózat „a tegnapi nappal Budapestre is kiterjesztetett.“ Ha az alkalmi levelező ur januárban költ ilyen kacskákat mit csinál majd júliusban?

— Uj távbeszélő hivatal. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter t. évi 62. szám alatt kelt rendeletével, a Torontál vármegyében fekvő dnyasi, fényi, gyűlvészi, ivándai, jánosföldi, óteleki és szerb-szent-mértoni postahivataloknál, azokkal egyesítve, távbeszélő hivatalokat létesített, melyek táviratok kezelésével is foglalkoznak.

— A Lichtenstein gyerek származása. Husz év előtt történt, hogy zimankós téli éjszakan szegény fiatal zsidó pár sietett egy falu felé. Hideg szél fújta át fáradt testüket a mint meggyorsították léptüket, hogy ott ne ériék az asszonyt az erdő szélén a szülés fájdalmai. Végre elérték a falut s bekérkedtek egy szegény napszámos hajlékába, a hol a fiatal zsidó asszony világra hozta gyermekét a saját élete árán. A kicsiny gyermek apja ezután tovább vándorolt s úgy emiut a nagy vihar viharában, hogy nem érkezett többé róla hír, a kis fiu soha nem látta meg egy pillanatra sem. A szegény napszámos család eltette a zsidó asszonyt s minthogy épp akkor halt meg a saját gyermekük, az isteni gondviselés közreműködésével abban, hogy az ő hajlékukban született meg egy olyan fiúcska, ki már születésekor árva lett. Gyermeküknek fogadták s fölnevelték sajátjuk gyanánt. A férfi zsidó volt, az asszony keresztény; nem pap áldotta meg frigyüket, az egy igaz Istent imádvá éltek nagy jámborságban. Ez a zsidó fiu ott nevelkedett fel a keresztény anya emlőin, annak szokásait, erkölceit szívta magába s már 19 éves korában elűlte azt, a mit mások jóval később érnek csak el: tisztességes társadalmi pozíciót szerzett magának s talán többre is viszi, ha meg nem kísérti a gonosz s nem feledkezik meg az édes anyáról, ki a Krisztus tanát csöpögtette a zsidó fiu szívébe. — Mindez pedig nem mese, hanem valóság. A fiu a szombaton elítelt Lichtenstein József, s életének ezen első tragikus momentumát védője, dr. Pollák Viktor mondta el nagyhatású védőbeszédében könyvekre fakasztva vele magát Lichtensteint is.

Kerékpározó távirat kézbesítők. Mint a pancsovai lapokban olvassuk, az ottani posta főnök előterjesztésére a postaigazgatóság a sürgöny-kézbesítők részére egy kerékpárt rendelt meg a legközelebb már kerékpáron történik a táviratkézbesítés. Az ilyen reform, mely az államot nem terheli meg valami nagyon, bizony nálunk is elkélne.

Két család harca. Román Kécsa községet a napokban két családnak véres utcai verekedése hozta izgalomba. A Birgán család régtől fogva ellenséges viszonyban élt a Miók családdal. Valamikor a közelebbi években, mire Birgán Mitru és felesége, Juon és Todor fiaival kaszával felfegyverkezve megtámadták Miók Fülöpöt, amint lakásából kilépett, s az öreg Birgán úgy vágta fejbe Miókot, hogy véresen rogyott össze. Erre az asszony meg a fiúk estek neki és addig ütötték verték, míg csak életjeleit adott magáról. Miók sérüléseiben másnap belehalt.

Választás. Francfelden a napokban tartották meg a községi tisztújítást. Bíró lett Hidl Frigyes. Albíró Gebhardt Fülöp, pénztárnok Morgenstern Frigyes, árvagyám Kaiser Mihály, esküdtek Eberle József, Supper Keresztély, Hidl Adám és Jahraus György lettek. Az összes választottak, kivéve Jahraus Györgyöt, mind új emberek.

Törvénytörések.

Istentelen Mihály. Pancsováról írják: A becsületes neve Istenes Mihály volna ugyan, de olyan dolgokat mivel utóbbi időben, hogy belügyminiszteri engedély nélkül is megváltoztathattuk a nevét Istentelenre. Vaia pedig ez az ájtatos nevű ember kubikos; a harmadévi Temes-átvágási munkálatokhoz jött le valahonnan Zemplén megyéből. Tudvalevőleg a felső-magyarországi embereknek különös passziók szoktak lenni, a mit aztán meghonosítanak, a hol csak letelepednek. Istenes Mihálynak, a neve után itélve, az imádkozás lett volna a speciális foglalkozása, de biz ő nem igen felelt meg a nevéhez fűzött várakozásnak; azaz hogy forgatta biz ő keze a bibliát, de annak csak 32 levele volt; és nem is a „Miatyánk“, hanem a „Nasi-vasi“ volt mindennapi fohásza. Ez a hamisítatlan földvidéki kártyajáték volt Istenes Mihálynak a kubikoláson kívüli második foglalkozása. És ez a „Nasi-vasi“ volt az, a mi az ő becsületének a sirját kikubikolta. Történt pedig az eset akképen, hogy 1896. őszén egyik helybeli kocsmában több kubikos tagársával nasi vasizott Istenes Mihály, s mikor elnyerték minden pénzét, „hezoni“-ra akart játszani. Mák Lukács cimborája azonban alighanem ismerte már a zemplénmegyei kártyaszokásokat, mert azt tanácsolta a „partner“-eknek, hogy ne játszanak Istenessel hitelbe. Ebből aztán összeszólalkozás lett; bicskát, meg ásót rántottak a felek, de emberben nem tettek kárt, mert a kocsmáros mindkettőjüket kidobta Istenes Mihály elhatározta, hogy kubikoshoz illő lovagias uton intézi el az ügyet; mihez képest megleste Mák Lukácsot, mikor az szeretőjével a Temes-parton hazafelé ballagott, és egy vasas vegü csop-verővel hátról leütötte, úgy hogy az élettelenül terült el a földön. Ezután még vagy ötször fejbe rájta a fuskódal Mákot, s ezzel az „ügyet befejeztnek nyilvánította.“ De nem így a törvényszék! Ez csak a vádolt eltarthatóság, s másfél évi tárgyalás után tekintetbe befejeztnek az ügyet, s minthogy ezen idő alatt vádlottja megbizonyult az emberölés büntetése, őt esztendői fegyházra marasztotta itt Istenes Mihályt. A kir. kuria most itél az ügyben, és tiz esztendőre emelte fel a büntetést; s így Istenes Mihály ismét visszakerül a felejthetetlen felső vidékre, Ilavára.

Farsang.

Polgári bál. Az utóbbi években nagy népszerűségre vergődött polgári bált ez idén is megtartják a kaszinó helyiségeiben. A bál elnök ezuttal is a város első polgára, dr. Grandjean polgármester. A tiszta jövedelem természetesen jótékony célnak jut.

Az orsz. vörös kereszt-tegylet lovrini főlkja, mint minden évben, az idén is f. hó 22-én saját pénztára javára jótékonycélnu táncmulatságot rendez, a lovrini Reinhardt szálló helyiségeiben. A mulatság irán nagy érdeklődés mutatkozik. A rendezőség a belépti díjat 40 krban, a mulatság kezdetét 8 órára állapítja meg.

Mulatság Törökbecsén. Alkalmi levelezőnk írja: A dinnyéről világhírré vergődött T.-Becsén. — igen! „világhírré vergődött“, mert T. Becséről még Norvégiába is liferálnak „valód Tisza gyöngyét“ — nagy esemény történt. Még az is semmi ahhoz képest, hogy az északi sarkhoz közel eső valamelyik dinnyekedvelő országból egy ilyen című dinnye megrendelést tartalmazó levél, hogy: Herrn Bereg Tecse in Torontal Robonysche Comitát a párjukat ritkító dinnyéket liferáló cég irodájába szerencsésen megérkezett.

Mondom semmi ahhoz az eseményhez képest ami legújában, nevezetesen nagyközönségünkben történt! S ez az esemény a következő:

T.-Becsén tegnap este volt egy műkedvelői előadással egybekötött táncmulatság, amelyen kedélyesen fesztelenül kivilágos-kiviradt mulattunk. Egnymelyikünk hapidit felé a csárdás aprózása közben még a lakcipelője orrát is megfricskázta széles jövedvényben és természetesen el nem maradt a Schlesinger bátoritására irányuló szálló ige sem és annak konstatálása, hogy a halotti anyakönyvek a sutba dobandók, mert hisz: „Sose halunk meg.“

De ez már a vége felé volt, mert az eleje a mulatságnak avval kezdődött, hogy a helybeli ad hoc megalakult műkedvelői társaság a „Paraszt kisasszony“ előadásával gyönyörködte a „nagyérdemű“ közönséget (azaz a nagyérdemű 220 frt jut a jövedelembőlinséges vármegyének a pontján szünylő szegényeknek).

Mit mondjak a műkedvelőkről, ha a publikum nagyérdemű? Azt mondom, hogy nagyérdeműbb, leg- és legesnagyérdeműbb a „Paraszt-kisasszony“ „urias uriasabb leguriasabb“ kifejezésének kaptájára. Mert tisztelt Magyarország! Ha a „Paraszt-kisasszony“ előadásában Budapest akarsz gyönyörködni ezután jér T. Becsére... Mit beszéltek? A budapesti „Paraszt-kisasszonyt“ megvárhatod még, ahányszor akarod, de a tbcseit már nem igen látod többet. Egyszer volt. Csak egyszer és nem igen lesz többé! Legalább egyhamar nem!

Olyan Gőncölné mint a milyet Burányi Mariska k. a. alakított csak a mesében van, s azok közül is csak a szép mesében: A kitörő örömet, a leajító bánatot a dédelgető anyai szeretet, a bős haragot, szóval az emberi gerjedelmek, indulatok, szenvedélyek mindenikét úgy kifejezni, testtartással, arc és taglejtéssel, hanghordozással, mint B. M. k. a. tavé, csak nagyobb színpadon volt alkalom látni.

Hol vegyes színeket a Vodring Karolina k. a. játéknak festésér? Hisz ő játékaival, nő tálval mindnyájunkat magával ragadott. En el hiszem neki, hogy amit dalolt: „Van az én szívemben dal, több mint az erdők összes galambjába“ tökéletesen igaz, és hozzá még az ő dalai szebbek is! Ha az ujrázással kifárasztani nem akartuk volna, még most is ujránának.

De dicérettel el kellene halmozunk az összes hölgy szereplőket, ha e hasárok engednék. Az urak közül dr. Mittelman Nándor kitűnő Kelemen Tamás, Deutch Soma kiváló Fáyol Gergely; Hamburger Ödön nevű idegeinket kíméletlenül kifárasztó Santa Pista; Czerki Lejos kim gesló humoru, Fidi-busz Friczi és Rosenfeld Géza hosszú szerepének betanult sában hómulatos szorgalmat kifejtő s elég ügyes játéku Rezeda Marcell volt stb. stb. Rezedának ezt a szólamát kell már elővennem, hogy ezt a bálit és színi tudósítást befejezhessem.

A jelen volt hölgyek neveinek felsorolása helyett csak azt mondom, hogy ott volt Törökbecsének az Aracnak színe-java. Szóval a törökbecsei izr. nőegylet újabb friss leveleket fűzhet eddigi bakros babárhoz a szűkölködők könyvének letérésére irányuló fáradozása és sikarért. A törökbec ei izr. nőegylet minden tagja éljen soká! Sch.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése január 18.)

Budapest, január 18. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésében Szilágyi Dezső elnök felolvastatta a legmagasabb királyi kéziratot, melylyel az országgyűlés második ülés szakát megnyitja.

A király-zsarolók.

Budapest, január 18. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint fővárosi tudósítónk táviratozza, a Benkő Róza-féle hirhed. zsarolási ügyből kifolyólag a mai napon újabb tömegesebb letartóztatások történ-

tek, a mennyiben a rendőrség Barzbás Albert és Gerő Menyhért elzúllott hírlapírókat, Lévy Dezsőné ismert kétes existenciájú hölgyet, Fischer Mórt a „Kleines Journal“ című estilap tulajdonosát és ezeknek még két cinkostársát, mint a királyzsarolási ügyben részesekeket, letartóztatta.

A Dreyfus-ügy.

Budapest, január 18. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Párisból jelentik, hogy tegnap éjjel a tivoli csarnokban nagy-szabású tüntetések folytak le. A nyolc zászlóval díszített téren az antiszemita lázították leginkább a népet, azt kiabálva: Halál a zsidókra, míg az anarchisták a communit, s a forradalmat éltették. Mialatt az elnök elmondta megnyitó beszédét, az anarchisták letépték az emelvény zászlóit, s erre verekedés támadt. Az anarchisták kiverték a teremből az antiszemitaikat, kik erre a katonai kaszinó felé vonultak. A rendőrség közbelépett ugyan és megkísérelte a tömeg szétszórását, de hiába-volt minden fáradság. Ugyanekkor tüntettek a diákok Zola ellen. A tüntetés alkalmából huszan megsebesültek. A vidék több helyéről érkezik tudósítás, hogy az antiszemitaik ellen kisebb-nagyobb tüntetések voltak.

Budapest, január 18. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A lapok konstatálják, hogy a Dreyfus-ügy végleg politikai kérdés lett. Míg a kormány lapjai is hibáztatják, hogy Meline nem nyilatkozott.

A tévedésről.

Budapest, jan. 18. (A nagybecskereki Lloyd társulat távirata.) Buzában a kínálat és vételkedv egyaránt lanyha, forgalom 8.000 mm., az árak csöndesek. Kötetett: Rozs tavaszra 9:37— 9:39 Buzs márcz.-április 11:85—11:86 Tengeri május-junius 5:23— 5:25 Zab 6:32— 6:33

Hirdetések.

8196 1897.

Pancsovai főszolgabíróaságtól.

Pályázati hirdetmény.

A megüresedett Glogon és Szeferkerin körorvosi állásra ezennel pályázat nyit-tatik.

Ezen állással 800 frt évi fizetés, 120 frt lakbér, 20 kr nappali és 40 kr éjjeli látogatási díj élvezete van egybekötve.

Felhívatnak mindazok, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy elméleti képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket a pancsovai járás fő szolgabíróasághoz folyó évi január hó 28-ig küldje be. A választás folyó évi január hó 29-én fog Glogon község-házánál megejtetni.

Pancsován, 1898. évi január hó 8-án.

Jablonszky,

főszolgabíró.

79—22

Meghívó.

A felszámolás alatt álló „Nagybecske-reki szőnyeggyár részvénytársaság“

II. közgyűlését

1898. évi február hó 7-én d. u. 4 órakor a főispáni kisteremben tartja, melyre a felszámoló bizottság a részvényeseket ezennel meghívja.

Tárgysorozat:

1. A társaság feloszlása iránti intézkedés.
2. Két jegyzőkönyv hitelesítő megválasztása.

84—21

Rónay,

elnök.

Azon részvények, kik a közgyűlésen személyesen vagy képviselők által részt venni kívánnak, tartoznak teljesen befizetett részvényeiket legkésőbb 1898. január hó 31-ig Torontál vármegyei hazipénztáránál vagy a torontálmegyei takaré- és hitelbanknál igazolvány ellenében letenni.

Meghívó.

Az „Alibunári járási takarékpénztár mint részvénytársaság“

igazgatósága az intézet t. c. részvényeseit
a f. évi február hó 6-án délután 3 órakor
az alibunári állami elemi iskola helyiségében
megtartandó

V. rendes közgyűlésre

oly megjegyzéssel hívja meg, hogy 1 részvény 1 szavazatot képvisel, de 10-nél több szavazatot senkinek gyakorolhat, továbbá szavazati jogot csak azon t. részvényesek gyakorolhatnak, kiknek részvényei a közgyűlés előtt legalább 14 nappal előbb a részvénykönyvbe nevékre vannak bevezetve s részvényeiket a szelvényekkel együtt legalább 3 nappal a közgyűlés megtartása előtt az intézet pénztáránál letették.

Tisztelettel

Az igazgatóság.

TÁRGYSOROZAT:

1. A közgyűlési elnök, jegyzőkönyvvezető és 2 jegyzőkönyv hitelesítő választása.
2. A mérleg és veszteség- és nyereség-számla előterjesztése. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentése, és a felmentvény fölötti határozathozatal.
3. Az 1897. évi tiszta nyereség hováfordításának megállapítása.
4. A vezérigazgató járandóságának és a jelenléti jegyek értékének megállapítása.
5. Az alaptőkének a tartalékalapokból és az 1897. évi nyereségből 50 000 frtra való felemelése és az alapszabályok
6. Szával ily értelemben való módosítása iránti indítvány fölötti határozathozatal.

VAGYON.

Mérleg-Számla.

TEHER

Pénzkészlet	546 34	Alaptőke	25000—
Váltó-tárca	167662 89	Tartalék-alap	19948 39
Jelzálog-kölcsön	600.—	Külön tartalék-alap	2500—
Értékpapírok	300—	Betétek	35513 25
Leltár	350—	Visszeszámitolás	77957—
Adósok	336 82	Hitelezők	20 66
Conto pro diversi	260—	Alapítvány	210—
Ingatlanok	100 10	Fel nem vett osztalék	57—
		Igazgatósági jutalék	360—
		Atmeneti kamat az 1898. évre	1770 60
		Nyereség	6819 25
	170156 15		170156 15

TARTOZIK.

Veszteség- és Nyereség-Számla.

KÖVETEL.

Betéti-kamat	1571 73	Váltókamat és jutalék	19696 01
„ „ adó	163 01	Jelzálog-kölcsön kamat	30 17
Alapítvány-kamat	10—		
Adók és közköltségek	1311 58		
Tiszti fizetések és szolgabér	2100—		
Üzleti költségek	699 43		
Házbér	250—		
Visszeszámitolási kamat	4773 49		
Igazgatósági jutalék	360—		
Jövedelem az 1897. évben:			
Tartalék-alap 5% kamata	910—		
„ „ 10% javadalmazása	757 69		
Tiszta nyereség rendelkezésre	6819 25		
	8486 94		
	19726 18		19726 18

Alibunár, 1897. évi december hó 31-én.

A könyvvivőseget:

Engels Fülöp s. k.

Az igazgatóság:

Bauer Ödön s. k.

Reiter Károly s. k.

Reichel H. s. k.

Dr. Tolvéth Rezső s. k.

vezérigazgató.

Ollar Miklós s. k.

Faltin Frigyes s. k.

Dr. Korsós Elemér s. k.

Jelen mérleget és veszteség- és nyereség-számlát a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítva, teljesen megegyezőnek találtuk Alibunár, 1898. évi január hó 6. án.

A felügyelő bizottság:

Guist Gusztáv s. k.

Dr. Andressi Sándor s. k.

Buchter József s. k.

elnök.